

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hársos hirdve:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 Karácsony utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kérésre visszavárja
 vagy megörökösére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 7.

Olajjág.

(—a.) A kereszténység Virágvasárnapjára, az Üdvözítő pálma- és olajjágas diadalmi emlékünnepeére kihajtott a magyar politikai válság megoldásának, a békének az olajjága is. Régóta várta az egész ország, örömmel fogadják elenyésző csekély kivétellel, mindenfelé.

Bár nem is hozta meg mindazt, amit vártunk tőle, ami ráadást hozott, abban pedig, felünk, kevés köszönet lesz, mégis örömmel fogadjuk, magyaros szívből, őszintén köszöntjük mi is.

Nagy bajtól, nagy veszedelemtől, beláthatatlan nyomortól, és szenvedéstől váltotta meg a nemzetet. Azt a szörnyű megpróbáltatást, amelyet a nyílt abszolútizmus hozott volna ránk, alig bírta volna ki nagyobb megrázkódtatás nélkül a liberalizmus átkától enervált nemzetünk és az a megpróbáltatás, amelyet ugyanezen nyílt abszolútizmus Szent István koronájára hozott volna, könnyen megingathatta volna a hagyományos hűséget és lojalitást a trón iránt.

Minden mástól eltekintve, csupán ez az egy körülmény elég, nagyon is elég arra, hogy örömmel fogadja nemzetünk minden hű fia ezt a váratlanul kihajtott olajjágát, mely a nagy és hosszas válság után a király és nemzet kibékülését jelenti.

Virágvasárnapra hajtott ki, bár nem éppen virágvasárnapi... nem valami nagy diadalt jelent.

Amiért a nagy nemzeti küzdelem megindult és folyt három éven át, abból ugyan keveset valósít meg ez a békekötés.

Tegnap mérleg-felét állítottunk össze. Kissé korán volt még, sőt tulajdonképpen még most is korai; a békekötés feltételeit részletesen még nem ismerjük. De annyi már bizonyos, hiszen ebből az alapfeltételből indult ki ez a békekötés, hogy katonai téren újabb engedményekre egyelőre nem számíthatunk. Hasonlóképpen bizonyos az is, hogy az önálló vámterületből jó időre nem lesz semmi. Pedig éppen ez a kettő képezte a főczélját a nemzeti küzdelemnek. E tekintetben tehát diadalról nem lehet szó.

A választói jog kiterjesztése mindenestre értékes vívmány, de egészen általános keretek közt már nagyon kétes vívmány lenne. Biztató jel, hogy az új kabinetben a koalíciós pártok fővezérei valamennyien benne lesznek. Ez elég garantiát nyújt arra, hogy a nemzeti érdekek megóvásáról kellően fognak gondoskodni.

Ha diadalról nem is lehet tehát szó, de az alkotmány megvédése olyan eredmény, amellyel a történetek és a szomorú tapasztalatok után meglehetünk elégedve.

De azért más tekintetben sem mondható eredménytelennek a lefolyt nemzeti küzdelem. A hazafias nemzeti irányt ugy megerősítette ez az országban, hogy azt elnyomni többé semmiféle liberális lemondási politikával sem lehet. Ha most

nem is ért teljesen célta a nemzet küzdelme, meg fogja az hozni a maga gyümölcsét annak idején.

Nagy eredmény az is, hogy ez az olajjág a nemzetrontó liberális párturalomnak végét jelenti. Jól tudjuk mi, hogy ezzel koránt sincs gát vetve a radikális törekvéseknek, sőt az általános választói jog kétségkívül megfogja erősíteni ezt az irányzatot, de szívesebben áll szembe mindenki nyílt ellenséggel, mint az alátomos fondorkodóval, aki barátoknak adja ki magát, tényleg azonban többet árt az ellenségnek. És reméljük, hogy társadalmi és közgazdasági téren, ahol pedig talán még többet ártott ez a legadalkodott rendszer, mint nemzeti vagy vallási téren, reméljük, hogy legalább ezen a téren most már teljesen leszámolunk a liberális rendszerrel.

A békét kétségkívül a nemzeti ellenállás bámulatos munkája érlelte meg, de tulajdonképpen apostoli királyunk vallásos lelkületének köszönhetjük azt. Esküt tett a magyar alkotmányra, meg is akarja tartani azt. Nem kutatjuk, positive nem is tudjuk, mit tanácsoltak neki magyar miniszterei, de hogy éppen most nyújtja a békejobbot a választások elrendelésének alkotmányos id-jében, világos jele annak, hogy mélyen vallásos lelkülete tartotta vissza az alkotmányértéktől.

Felséges intő jel ez a nemzetnek, hogy Szent István koronájában az erő s az alkotmány legfőbb biztosítéka. Ehhez kell ragaszkodnia szilárdul és törhetetlenül a magyar nemzetnek bármi viszonyosságok és megpróbáltatások érik is.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Virágvasárnap.

Virágvasárnap kedves ünnepére
 Hozunk virágot, zsenge lombokat,
 S a fölfeszített Jézus életére
 Vigyen el a hűséges gondolat!
 Virágvasárnap szent költészetének
 Ringasson el bűbajos ihlete,
 És áhitattal szálljon át a lélek
 A drága multnak tündérvilágába...

Jeruzsálemnek napfényes vidékén
 Örömrivalgás zúg a nép szaván;
 Az Üdvözítő egy kis fűrgve vehén
 Vonul be a vidám utcák során.
 Nem harci ménen, trombiták riadtán,
 Gőgös vezérek biborába' jó;

Szelid alázat, jóság ül az arczán —
 A béke és remény királya Ő!

Üdv és hozsánna Dávid nagy fiának!
 Kiált a nép s virágot hintetget,
 És tarka szőnyeg, gyenge pálmaágak
 Fedik be az utcát a merre megy.
 Vakok, sánták, belpoklosok fogadják
 Az ut mentén s felé kiáltanak
 S a merre csak fordítja édes arczát,
 Ép lesz a béna, ujra lát a vak.

És így vonul az utcáknak során át
 Örvendező, ujjongó nép között;
 Dicsérik a zsidóknak új királyát,
 Ki a szegények oltalmára jött.
 Csak ott a templom tágas udvarába'
 Átkozza őt egy kapzsi, léha had,
 Mely a szegények fillérére vágyva

Üzérkedik a vén falak alatt.

De megsuhan az Ur bátor kezében
 A szent harag fenyítő ostora,
 S szétrebben, mint a könnyű tolt a szélben
 A lelketlen kufárok tábora!
 S a reszkető, megrémült népen által
 Hatalmas Atyja szentélyébe megy,
 S az új frigyét hirdető, néma vágygally
 Csügg ajkain az ámuló sereg...

Virágvasárnap fényes ünnepére
 Hozunk virágot, zsenge lombokat,
 S a győzedelmes Krisztus életére
 Vigyen el a hűséges gondolat!
 Zendüljenek a tornyok érczlakói,
 És bugjon a magasztos orgona:
 Menjünk ma néki hálánkat leróni,
 Kinél dicsőbb nem született soha!

Bán Aladár.

Szőnyeg áruházamban

nagy előnyös vétel folytán,
 utólréhetetlen olcsó árak
 utó, ebédő és szalonszőnyegek, valamint kézzel csomó-
 zott smyrnaszőnyegek, függönyök, asztal- és ágyterítők
 flanel és utazótakarók, lópokrócok.

Bőrvásznak, Trieszti linoleum, (parketta vászon)
 Butorszövetek, Roletta és derékalj csinvatok,

Házilag készített paplanok

Torontáli terítők, pamlag átterítők,
 függönyök és szőnyekek

CZILLÉR IMRE

Nagyáruháza, Olaszi Fő-utca.

Telefon 223.

Menyasszonyi kolongyák, vásznak és asztalneműk.

A politikai válság.

Az események mesés gyorsasággal haladnak a kibontakozás felé. A Wekerle-kombináció mégis csak megvalósult. Vigaszunk intranzigens keresztény elvi álláspontunkkal szemben az lehet csupán, hogy a kabinet középső forgó listájában oly kipróbált hithűségű neveket találunk, akiknek egyénisége, multja, lelkiállaga minden szabadkőmives tenecziának leghatározottabb ellensége.

Részletes tudósításunk a következőkben számol be:

A kibontakozás nehézségei.

Mig tegnap este jogositottnak látszott az a feltételezés, hogy a válság meg van oldva és Wekerlének miniszterelnökké való kinevezése befejezett ténynek tekinthető, addig az éjjel és ma délelőtt már nehézségek támadtak. Az első nehézség azon tanácskozáson támadt, melyet a pártvezérek — Wekerle, Kossuth, Andrássy, Apponyi, Zichy, Rakovszky és Polónyi az éjjel 10 és fél órákor kezdtek.

Ezen tanácskozáson a néppárt képviselői kijelentették, hogy Wekerle kormányát nem támogathatják, mert neve az egyházpolitikai-reformokkal szorosán összetart. Wekerle azonban nagy súlyt fektet arra, hogy az új miniszteriumban az összes pártok képviselve legyenek és ajánlani akarta a királynak, hogy Zichyt a személye körüli miniszteri tárczával bizza meg.

Rakovszky kijelentette, hogy ha Zichy belép a miniszteriumba, ő és pártja a legélesebb harcot folytatja ellene. Apponyi a Wekerle-féle kombináció mellett szállt síkra, amit úgy magyaráznak, hogy kész Wekerle miniszteriumába belépni.

A függetlenségi párt egy része nem tud belenyugodni abba, hogy Wekerle legyen az új miniszterelnök, hanem ragaszkodnak ahhoz,

hogy Széll vagy Andrássy vállalja el a kormányalakítást.

Wekerle kijelentette, hogy ily körülmények közt nem hajlandó a kormányalakítást elvállalni. Apponyi csillapítani akarta a néppártot, hogy az új kormány telekezeti téren nem fog tevékenységet kifejteni, mire nézve egyébként Wekerle is megnyugtató nyilatkozatot tett Zichy grótnak.

Wekerle kihallgatása előtt rövid látogatást tett Fejérvárynál, kit az éjjeli eseményekről értesített. Fejérváry kevéssel előbb volt a királynál, kinek jelentést tett a tegnapi tanácskozásokról.

A néppárti mozgalomnak elvi alapja van, ezért érthető és menthető. Minden egyéb csak személyes versengés és muló szavak, de amelyek az összes intéző tényezőknek óriási felelősségükre való tekintettel tul kell magukat tenni.

Egy Kossuthoz nagyon közel álló politikus kijelentette, hogy úgy a király, mint Wekerle azt a kívánságát fejezte ki, hogy Kossuth vállalja el az elnökséget, erre ő hajlandó is, ha a nehézségek másként meg nem szűnnének. (A Neue Freie Presse ezen jelentése — mint értesültünk — nem felel meg a valóságnak.)

Wekerle ma korán reggel tárgyalt Apponyival és Kossuthal, 10 órákor felkereste Fejérváryt, aztán a Burgba ment. Ezalatt az itt tartózkodó képviselők, Apponyi, Szmialovszki Valér, Vázsonyi Vilmos, Zichy Aladár és Vladimír és Rakovszky István Kossuthal tanácskoztak. Minthogy a néppárt és Holló Lajos vezetésével a függetlenségipárt egyrésze a Wekerle féle kombinációt megakadályozni törekszik. Kossuth kérte őket, hogy mondjanak le törekvéseikről. Azt mondta a többi közt, hogy az elért eredményt személyi kérdésekkel nem kell meghusítani! Ő különben híve Wekerlének és őt támogatni fogja.

Andrássy és Polónyi is oda nyilatkoztak, hogy nem illik a kibonyolódást személyes kérdésekkel megzavarni.

Eközben Wekerle visszatér, egyenesen Kossuth szobájába ment és csak ennyit mondott a várakozó újságíróknak.

— A dolog még nincs elintézve.

Rövid idő múlva Andrássy a Burgba ment, s egy óráig volt a királynál. Most, félkettőkor, Wekerle van az uralkodónál.

Hivatalos jelentések.

A M. T. I. jelenti Bécsből: Wekerle Sándor a koalíció vezéreivel reggeli 3 óráig tanácskozott. A tárgyalások arra irányultak, hogy Andrássy Gyula grófot rábírák, hogy az új kabinetben tárczát vállaljon, különösen Wekerle Sándor deignált miniszterelnök helyez nagy súlyt arra, hogy Andrássy helyet foglaljon a kabinetben. Nincs kizárva, hogy sikerül Andrássyt rábírní, hogy tárczát vállaljon.

A M. T. I. jelenti Bécsből: Wekerle dr kihallgatása körülbelül egy óra hosszát tartott. Mikor a kihallgatásról visszatért, a sajtó képviselői előtt a következő kijelentést tette:

— A dolog még nem kész.

Ezután Wekerle, Kossuth, Andrássy és a koalíció többi vezérei tanácskozássra vonu tak vissza.

Andrássy Gyula gróf eltávozott az értekezletről, hogy kihallgatásra menjen Ő telsege elé.

Miután Wekerle már tegnap kijelentette, hogy ha Andrássy Gyula gróf elvállalná a miniszterelnökséget, úgy ő elvállalná a pénzügyminiszteri tárczát, ennéltozva Andrássy mostani kihallgatását ezzel a kombinációval hozzák kapcsolatba.

Bécsi hírek.

Magy. Tud. jelenti: Wekerle ma reggel 9 órákor felkereste Kossuthot a Bristol-szállodában és vele mintegy félóráig tanácskozott. Köz-

A falu nagyhete.

Irta: Helvey Lajos.

Krisztus szenvedésének emléknapijait hagyományos kegyelettel és hitéhez való hűséges ragaszkodással üli meg a keresztény falu. Van ebben az ünneplésben szigorúság és fegyelem, penitencia és áhitat és benne lakik a szeretet is naiv gyöngédségével. Keretei igénytelenül egyszerűek és mégis csodálatosan mélyek. Impozáns a maga méltóságteljes csöndjével és fonséges mozdulatlanságával. Egy-egy pillanatra aztán rés támad néha a lelkek komorságán, s mint oltáron a virágillat, előmlenek rajta a gyermeked kedély sugarai.

Ugyancsak keveset érő jóra való keresztény faluban az olyan épkezláb ember, aki virágvasárnapi el nem megy a templomba. Barkaszentelésre, körmenetre, passiók nagymisére. A barkákat többnyire nagyban kultiválja a nép. Főként a gyerekek. Templom után azonban a szülők tessik el. Ki az almáriomban, ki a szentkép mellé vagy a tükör mögé. A proccessió s a gloria, laus et honor szóbeszéd tárgya a nap folyamán. Azt is mondják ilyenkor, hogy körmenet alatt nagyobb ur a kántor, mint a pap. Ugyancsak sokáig kell énekelnie a templomon kívül, míg a mester beereszti. A falusi passióról nincs sok mondanivalónk. Előadásá-

ban bizony sok a fogyatékos virágvasárnap is, nagypénteken is. Már itt azán a városoké és főként a püspöki székhelyeké a dicsőség. Gyönyörűek a székesegyházi énekkarok, meg a kispapok latin passiói. Falun sok helyen úgy olvassák föl a kinszenvedés leírását. Nagyon helyénvaló intézkedés mindenütt, ahol nincs megfelelő hanganyag. Persze megbecsülhetetlen lelki értéke van annak, hogy valaki évről-évre Krisztus lehet a passióban, vagy legalább Péter, ha már más nem, hát Pilátus, sőt — ebben a kitüntető formában — még akár Judás is. Képzeltető, hogy az ilyen szereplés napokon keresztül betölti az egyszerű emberek egész világát, viszont azonban a nap komolyságához és magasztos szertartásaihoz talán még sem illik az áldott jó lelkek fáradt, rekedt hangja, sokszor elromlott, rossz hallása, valamint a temérdek disszonancia. Ha érdemes kántoraink legényekből, fiatalabb házas embe- rekéből énekkart szerveznek, vesződésük gyümölcsét ilyenkor szedhetik. Ahol rendes énekkar nincsen, gyakorlott énekesekkel, sokkal jobb, ha nem éneklük a passiót. Ezt a kivánalmat persze könnyebb leírni, mint sok, főként magyar vidéken a tradíciókkal szemben egyszerű keresztülvinni. Így nem is kell. Lassan-lassan. Okkal-móddal. Ugyanez áll a lamentációkra is, amelyeket oly megindító bensőség-

gel tudnak érvényre juttatni a katedrálisokban. Falun azonban ritkán sikerül valamennyire tökéletes előadásuk.

Nagycsütörtökön minden gyerek ministrálni szeretne. Glóriakor Rómába mennek a harangok, ami szokatlanul hosszas csöngetésre ad alkalmat. Ugyanekkor kezdődik a gyermekvilág másik nagyheti öröme, a kereplés. Nincs olyan falusi gyerek, aki egész nap kereplőjét ne recsegtetné a nagyhét derekán. Hivatalosan, a harangokat helyettesítőleg azonban csak az iskolásfiúk egy kijelölt csoportja szerepelhet és kereplhet az utcákon végig. Nagy boldogság ez a maga idején; a rohanó civilizáció azonban egészen kipusztítja — a toronykereplők útján. Csoda-e aztán, ha úgy néznek föl rájuk az iskolásgyerekek, mint az egykor keresett fuvarosok, vizimolnárok a vasútra, a gőzmalomra.

Nagycsütörtökön végzi a király s az episzkopátus a lábmosás szertartását. Ugyanekkor szokásos a püspöki aulákban a központi pap-ság szeretetlakomája. Ilyen nagyszabású jelenségeit a nagyhétnek megint csak a városok produkálhatják.

Az olajszentelés sem falusi szertartás, de már ebből a nagycsütörtöki pompából, fényből, ha egyéb nem, legalább a híre eljutott a falukba is a régi jó világban, mikor még a ple-

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle radio actív Használata valódi áldás gyomorbajosoknak és székszorulásban szenvedőknek

csodálatos gyógyerejét az igmándi víz radium tartalmának köszöni, amely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve, miertis bevasáránál összes nem tévesztendő a közönséges keserűvizekkel. — Főszékiöld és a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél, Komáromban. Kapható Nagyváradon minden jobb gyógyszer ár és fűszerüzletben, kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. Az egyedüli természetes keserűvíz, amely kisüvegben is kapható.

Igmándi

Keserűvíz

az elrontott gyomort
2—3 óra alatt
teljesen rendbehozta.

vetlen ezután Apponyi gróf látogatta meg Kossuthot és vele fél 10-től 10-ig tanácskozott. Tíz órakor megjelentek Kossuthnál azon képviselők, kik Budapestről ma reggel érkeztek meg és pedig: Zichy Aladár és Vladimir grófok, Bethlen István gróf, Holló Lajos, Vázsonyi Vilmos és Kovács Ernő, kikkel Kossuth körülbelül fél óráig tanácskozott. Tanácskozáson résztvettek még, Apponyi, Batthyány Tivadar gróf, Rakovszky Istvan és Polónyi Géza. Fél 11-kor a képviselők eltávoztak; ott maradt Apponyi, Batthyány és Polónyi, kikkel Kossuth tovább tanácskozott.

Az eltávozott képviselők Andrásst keresték fel, mivel rövid ideig beszélgettek. Majd a társalgóterembe vonultak, ahol tanácskoztak. E közben Apponyi Albert lakásán összeültek tanácskozássra: Apponyi, Andrassy Gyula, Zichy Aladár, Batthyány Tivadar, Rakovszky István és Polónyi Géza.

Eközben érkezett meg a Bristolba Wekerle Sándor, ki 11-től 12-ig kihallgatáson volt a királynál. Egyenesen Kossuthhoz sietett és előadta az audiencia lefolyását a jelenlevő politikusoknak.

Bécsből jelentik: Kossuth Ferencz mindezt ideig nem akart tárczát elfogadni és ezt többször is kijelentette. De legutóbb oly nehézségek merültek fel a személyi kérdéseket illetőleg, hogy Kossuth hajlandó lesz, ha a kibontakozás érdeke úgy kívánja, a megalakítandó kabinetben tárczát vállalni.

Az új kabinet.

A Bud. Tud. nak jelentik Bécsből tegnapi kelettel: Wekerle Sándor dr délután 2 órakor a Brisztol-szállóban újból a koalíció vezérfőfőit kereste föl, akikkel több óra hosszat tanácskozott.

Megállapították a miniszteri listát. Délután 4 órakor ismét audiencián fogadta a király Wekerlét. Az audiencia igen hosszú volt. Csak esti 8 órakor ért véget. Wekerle ekkor ismét visszatért a vezérekhez, kiknek hírül adta, hogy ő Felsege megbizta a kabinetalakítással és az elébe terjesztett miniszteri listát változtatás nélkül jóváhagyta.

A lista azonban még nem kerülhet nyilvánosságra. Miután az új miniszterek még nincsenek valamennyien Bécsben. Darányi Budapesten van, addig azonban elő sem terjesztették a listát a királynak, amíg Andrásynak telefonon ki nem jelentette, hogy elvállalja a földművelési tárczát.

A lista kiszivárgott hírek szerint, amelyek egyébként teljesen fődik a valóságot a következő: Miniszterelnök, pénzügy- és ideiglenes horvátminiszter Wekerle Sándor, belügyminiszter: Andrassy Gyula gróf, vallás- közoktatásügyi miniszter: Apponyi Albert gróf, a latere: Zichy Aladár gróf, igazságügyminiszter Polónyi Géza, földművelésügyi miniszter: Darányi Ignác, kereskedelemügyi miniszter: Kossuth Ferencz. A honvédelmi tárczát ideiglenesen Andrassy látja el.

Az új miniszterek eskütétele már ma lesz. Szerették volna, ha Budapesten tehetnének esküt a király kezébe. A király azonban arra kérte Wekerlét, hogy hajlott korára tekintettel álljon el ettől a kívánságtól. A honvédelmi miniszter tárczáját a király Papp Béla kezében szerette volna látni továbbra is. A koalíció kijelentette, hogy ez lehetetlen. A király már most elejtette ezt a tervét, csak annyit kötve ki, hogy tábornok legyen akire a koalíció választása esik.

Az új kabinettel kapcsolatosan meg kell még emlékezni Fejérváryról, aki beadta lemondását, egyuttal végre visszavonhatatlanul utoljára. A király el is fogadta. A lemondás elfogadó, tehát a fölmentő, ugyszintén az új miniszteriumot kinevező királyi kézirat a hivatalos lapnak valószínűleg már a mai számában megjelenik, míg a választások kiírása a hétfői rendkívüli kiadásban.

Az új kabinet államtitkárai közül a belügyi tárczra Hadik János grófit, a kereskedelemügyre Batthyány Tivadar grófit szemelték ki.

Wlassics Gyula a közigazgatási bíróság elnöke, tehát Wekerle utóda lesz, ha tudniillik elvállalja.

Ellentétek Wekerle körül.

Utaltunk már arra, hogy a néppártot Wekerle politikai multjától áthidalhatatlan elvi ellentétek és soha el nem feledhető szomorú emlékek választják el. Zichy, Rakovszky ellenzték is kombinációba vételét, Hollók szintén. Zichy és Rakovszky tanácskozás közben többször visszavonultak Andrásyval. Mint a N. Fr. Pr. írja, Apponyi az ellentétek elsimitására hangsúlyozta, hogy róla már igazán nem lehet fölteni, mintha fölöttlen hive és követője volna Wekerle politikájának, miután azonban a válságból végre is ki kell gázolni, a rendet helyre kell állítani s a kibontakozásra adott körülmények között más mód nincs, hát hazafias kötelességünk elfogadni azt a módot amely tisztességesen kínálkozik.

Andrassy és Wekerle kapacitálni igyekeztek Kossuthot, hogy álljon ő a kabinet élére. Kossuth kijelentette, hogy erre csak az esetben vállalkoznék, ha elsimíthatatlan ellentétek mutatkoznának.

A miniszterelnök képviselőjelölt.

Wekerlét a főváros VII. kerülete képviselőjelöltnek kiáltotta ki.

A somogyi királyi biztos.

Somogy megye mai közgyűlésén Szulyovszky Dezső királyi biztos felolvasta a királyi kéziratot, amelylyel Somogyvármegye királyi biztosává neveztetett ki. A közgyűlésen a bizottsági tagok teljes számban jelentek meg. Pontban 10 órakor jelent meg Szulyovszky kir. biztos, a vármegyei főjegyző, az aljegyző, az állami építészeti hivatal főnöke és a kir. ügyész kíséretében.

Mikor a terembe lépett, az ellenzéki bizottsági tagok abczug kiáltással fogadták. A mikor Szulyovszky hozzáfogott beszédéhez, a

bániák megbízott embereik utján hozatták haza a husvétii olajat. Szülőföldemen, a pécsi egyházmegyében például a legutóbbi időkig fönmaradt ez a szokás. Temérdek ember gyűlt össze a hatalmas kiterjedésű megyéből — magyarok, svábok, sokácok, slavonita horvátok — akik aztán olyan szép szertartásokat láthatnak, aminőkben életükben aligha lehetett még egyszer részük. De meg is böcsülték ezt a szereplésüket valamennyien. Míg nem ezt is elnyelték a változott viszonyok. A váradi egyházmegyében még él ez a kedves, szép uzus. Általában véve azonban ma már gyorsabb, praktikusabb megoldási módja van az ekszpediálásnak mindenütt.

Nagypénteken falusi ember még szót is alig vált. A legtöbbje, kivált az asszonyok délutánig étlen marad. Meleget egész nap eszik senki. A falun e nagy napon semmi sem történik. Minden mozdulatlan. Ami történik, a lelkekben megy végbe az örökszertartások alatt. A popule meus ugyan nem lehet művészi, mint a székesegyházban, de az ecce lignum leírhatatlan hatással van a lelkekre. A városi Urkoporsók mindenesetre sokkal szebbek, mint a falusiak, ám a falu hódolata ilyenkor egyetemes. Az ember a tíz újján megolvashatná, hányan és kik nem látogatják meg a sirjába tett Krisztust. Tüzoltók, egyéb uniformisos egyleti tagok szoktak ilyenkor diszörségül az Oltáriszentség

mellett állni. Hasonlíthatatlanul szebb szokást láttunk ennél a váci egyházmegyében. A pap a nagypénteki predikáció után fölolvasta a diszörséget időrendben. Nem volt itt tüzoltóparádé, de benne volt az egész falu minden rétegével.

Nagyszombaton fölocsulnak dermedtségük-ből a lelkek. Megcsapja őket a husvét melegsége. Pénteken kihalt minden, szombaton sürgés-forgás mindenütt. Készülődés: az élet ünnepe. A baranyai sváb falukban, amennyiben még nincs toronykereplőjük, ilyenkor legnagyobb utánjárással is alig akad ministráns. Pedig a nagyszombati mise alatt hazaérnek a római harangok és glória alatt újból hosszan szólnak a csöngők. Igen ám, de ilyenkor van a tojásszedés ideje, a kereplés fejében, valamint a begyűlt tojashonorárium elosztása. Így aztán a Judástüzehez többnyire lányok viszik a fát. Mikor megszentelte a pap a tüzet, kikapják belőle az épen maradt hasábrészt s eloltják. Otthon aztán elteszik. A tűz körül, szentelés előtt egy-egy ártatlan tréfa is esik. Teszem azt állandó a sváb harangozók vicce a hazakerülő fahasábról. Meg kell gyujtani, mondják, aztán bele kell dugni a szalmakazalba. Akkor bizonyos, hogy nem gyujtja föl többé senki. (Nem hát! Tüzbe borulna magától is egykettőre.) Ilyen gyöngye élcelődés közben láttuk valami tizenégy-tizenöt esztendeje meggyuladni egy vigyázatlan sváb lányka ruháját.

A vizszentelésnek is meg vannak a maga ártatlan áldozatai. Egy-két korsó az aprónép meritése közben rendszerint eltörik. Mikor pedig a harangokat újra meghuzzák, akkor a régi magyar gazdasszonynak, regula szerint tyukot kell ültetni. (Édesanyám kétszer megjárta Lurdot, hanem ezt a kedves tradícióját ilyenkor el nem engedné.) A gyümölcsfákat rázogatták a nagycsütörtöki, meg a nagyszombati glória harangzugása alatt.

Nem tudom erre hogy van, mint van, de ahol én jártam, ott így van. Mindezek persze csak kedélyes apróságok a nagyszombat szép szertartásai körül, de annyi van belőlük, hogy se szerük, se számuk. Kedves semmiségek, olyanok, mint a kisgyerekek kívánsága, akik azért kéretöztek el nagyszombaton a templomba, hogy lássák, mikor a pap az oltár lépcsőjére borul. A nép nyelvén szólva, lefekszik.

Harmatcseppek ezek mind, amiket tisztá, vallásos szívek gyöngyöznek. Az ilyen szívek imádkoznak és fölülemelkedve az élet gondjain — mosolyognak. És szívük e mosolygása is Isten dicsőségét hirdeti. Így mulik el a lélekemelő nagyszombat-délelőtti szertartás, allelujával és magnificattal miséjében. Így vonul át a nép szíven a nagyhét, benső hittel, mély szomorúsággal, végül azonban eloszlanak a lelkek reddői és áthatja őket az elérkezendő föltámadás öröme.

Megbízható bevásárlási forrás: **Vasutasok szállító Tavasz** újdonságok angol szövetekben, blous és **kostümi kelmékben**, blous **selymekben** megérkeztek s rendkívüli olcsó árakban kaphatók. **Vászon és fehérneműink** jóságáról t. vevőink már meggyőződtek, azokban a választék megkészszerződött. **Áraink szolid olcsóságáról kérünk meggyőződést** szerezni. **Telefon az egész megyére: 615.**

Kenyeres és Engländer

divatáruhaza

1268. **Szent László-tér 1. Kossuth-utca** mellett.

bizottsági tagok a Kossuth-nóta éneklésével kivonultak a teremből, egyedül Zimmert József, volt katonai jelenleg kaposvári plebános maradt a teremben. A bizottsági tagok a vármegyeháza udvarán akartak állást foglalni, de a rend fenntartására kivonult csendőrség kiszorította őket. A bizottsági tagok tüntetőleg végigvonultak a város utcáin a Kossuth-nóta éneklése mellett. Szulyovszky királyi biztos a bizottsági tagok kivonulása után a közgyűlési terembe levő tisztviselőket elől felolvasta a királyi kéziratot és azután az ülést berekesztette. Incidens nem fordult elő.

Lemondott darabont.

Pongrácz Ferencz gróf Abauj-Tornamegye és Kassa város főispánja beadta lemondását.

Pitreich és a béke.

A P. N. egy beszélgetést közöl, a melyet Bécsbe kiküldött munkatársa folytatott a hadügyminiszterrel. Pitreich a békekötésnek a hadsereget érintő részére vonatkozólag ezeket mondta:

— A hadvezetőség szivből örül a béke megkötésének, ámbar minden előkészület meg volt téve arra, hogy a hadsereg ne érezze meg a válság következményeit; nem tagadhatjuk, hogy semmiféle intézkedéssel sem bírtuk volna azt elérni, hogy a hadsereg normális keretei megmaradjanak. A hadvezetőség intézkedései csak szurrogátumok lettek volna. Szurrogátumokat is felvehet ugyan természetesen egy szervezet; de nincs kétség aziránt, hogy nem a szurrogátumokból való táplálkozás az, ami után mi vágyakozunk. Azt is megjegyezhetem, hogy tömegesen akadtak politikai csodadoktorok, akik a legkülönbözőbb terveket ajánlották, hogyan juthatnánk ujonczokhoz: de mi elvégre katonák vagyunk és nem politizálhatunk. Nem mehetünk bele mesterkedésekbe, hanem nekünk megbízható ujonczok kellene. Ezért inkább lemondunk az összes kalandos tervekről és segítettünk magunkon úgy, ahogy lehetett.

A hadvezetőség nem állta és nem állja útját a hadsereg magyar része nemzeti irányu fejlődésének. De a nemzeti érzelm sem rombolhatja le azt, ami a czélszerűség és a hadi szempontok alapján keletkezett. Ezt figyelembe kell venni a magyaroknak is és majd meg fogják látni, hogy a hadvezetőség immár megérti a kor intő szavát.

Arra a kérdésre, hogy mikorra várhatják a póttartalékosok szabadságolását, így felelt:

— Mihelyt megszavazta az országgyűlés a rendes ujonczjutalékot, a póttartalékot és pedig még lehetőleg a sorozás megtartása előtt szabadságolni fogjuk.

— Gondolt a hadvezetőség arra, hogy a tovább szolgált katonáknak és a póttartalékosoknak valami módon kárpótlást fog nyújtani?

A hadvezetőség erre nézve mindenesetre fog tenni intézkedést.

— Mi lesz a kilenczes bizottság programjával?

— Sürgősen végre fogják hajtani.

— Nem áll tehát az a hír, hogy a Felség megváltoztatta erre nézve ígéretét?

— Ez teljes lehetetlenség. Amit Ő felsége nevében felelős tényezők egyszer kijelentenek, az szentírás.

— Excellenciádról tudják Magyarországon, hogy a béke érdekében fáradozott és ezt nagy hálaival említik.

— Hivatalos magatartásomról nem árulhatok el részleteket; de azt hiszem, a magyarurak közül mindenki, akinek része volt a válság kibonyolításában, tudja, hogy én nem ellenzem a nemzeti szempontoknak hadügyi tekintetben lehetséges figyelembevételét.

Kristóffy rendeleteit visszavonta.

Kristóffy József belügyminiszter tegnap délelőtt visszavonta az összes kormánybiztosi megbízásokat, a gyülekezési jog megszorítására kiadott rendeleteket s vagy még ma, vagy hétfőn visszavonja a sajtó korlátozása ellen tett összes intézkedéseket is. A belügyminiszter nyilvánkozott, hogy kizártnak tartja, hogy a lapokban közrekerült miniszteri listák helyesek, mert úgy tudja, hogy a megegyezésnek sine qua nonja, hogy a király is dezignáljon minisztereket.

Legujabb.

Lapzárta kor jelenti fővárosi telefon-tudósítónk:

A honvédelmi miniszteri tárczára kombinálták Pávai-Vayna Gábort. Ujabb elhatározás szerint azonban Hoffmann Hugó vezérkari őrnagy lesz. Honvédelmi miniszteri államtitkár: Rakovszky István. Horvát miniszter Josipovich Imre lesz.

Bár a keresztény közvélemény nem fojthatja el aggályait Wekerle radikális politikájával szemben, a kabinet ragyogó névsora a fővárosban óriási szenzációt s nagy örömet keletkeztet. Azt mondják mindenütt, hogy évtizedek óta nem volt ilyen kormánya Magyarországnak.

Az egyetemi ifjuság a hazatérő minisztereket ma este fényes ovációval készül fogadni.

Glosszák a válsághoz.

A tanácsos ur.

Nagy volt az öröm izraelben, mikor Vészi (Weisz) József, a Széll-fele harmateseppek szabadalmazott szerzője, bevonult a miniszterelnökségre osztály-, majd osztály nélküli tanácsos lett, aki gazdáját állandóan elkísérte és annak gonosz szelleme, egyuttal balkeze is volt.

Most aztán jön a bir, hogy Vészi ur nem fogja többet a napot is lezafolni az égről, hanem visszavonul s tollával keresi kenyerét.

Elhisszük. Iól meg lehet élni a tollból. Csak arra vagyunk kíváncsiak, hová fog fordulni most már.

Irt Széllről bizantinus, émeletítő himuszokat, majd irt hazafias haragtól izzó riadókat a klopi-hadparancs ellen, aztán Bech és Schmerlig stílusát is lepipáló czáfolatokat. Lehetetlen, hogy ily sokoldalú meggyőződés mellett meggyőződésének újabb oldalait fel ne fedezze.

Csak az a bökkenő, hogy a közönség ismeri már a tanácsos urnak összes oldalait és egyikből sem kér.

Mi lesz a semmiből?

Az abszolút kormány legutolsó cselekedete az volt, hogy a királyt egy s szerinte — nem létező valamivel engedte tanácskozni.

Kristóffy alig pár hete haragos rendeletben oszlatta fel a vezérbizottságot. Kimondta, hogy vezérbizottságot többé el nem ismer, azt eltörli a

föld színéről, ha pedig mégis létezni merne, kihágást követ el.

És ime, most a vezérlőbizottság a király felhívására kihágást követ el és tanácskozik. A király pedig a lázadásért széteszlatott, megszemmisített testülettel érintkezik.

Ha semmissé lett a bizottság: hogy lehet vele érintkezni?

S ha él a bizottság: mit ért a miniszter mérges rendelete?

Semmiből mégis csak valami lett. A mi azonban nem áll mindenkire; mert hiszen a kormány kreaturái mégis csak azt tapasztalhatják, hogy semmiből csak semmi lesz.

A czápák kormányzója.

A fumei czápáknak azonban határozottan nincsen szerencsésük.

Károlyi György grófot akkor kapták meg kormányzóknak, mikor már nem lehet szerencsésük a nemes grófhöz.

Pedig ritka élvezett lett volna látni, milyen fényes állásokba juttatja ez a kormány az ő hűség-csatlósait. Károlyi György annyira hű volt, hogy az édes anyjával sem átalott szembeszállni. A hazafias édesapa megkeserítéséért pompás jutalom lett volna a fumei kormányzóság, amelyet ime akkor veszt el a grófocska általános derűtség közepette, mikor még meg sem kapta.

A sors keze. Megérdemelte.

Nem tudjuk, hogy a jeles gróf jobban fogja-e ezek után tisztelni az apját s szeretni a hazáját? De az kétségtelen, hogy végleg lejárt a magát. Kinevetik. Semmivé lett.

Pünkösöd.

És ime, Virágvasárnapján sok ur úgy érzi az ugorkafa tetején, mintha pünkösöd volna.

Vannak királyi biztosok, akik elléptek a diszszázad előtt egy hete s ma a házak alá huzódva kerülnek az emberek tekintetét. Van főispán, aki a béke megkötése hírére úgy megszokott, hogy nyomát sem találják. Vannak szolgabírák, akiket több csendőr és katona iltatott be és őrzött, mint a hány napig hivatalban voltak.

És van egy miniszter, Geguss, aki mikor letette a hivatalos esküt, már találkozott is Bécsben az ut djával, Polónyival.

Vajjon érdemes volt a derék fűgyésznek a két-napos dicsőségért felutazni Bécsbe?

Bizonytal. Legalább saját magán tapasztalhatta, micsoda örömet okoz az, mikor a kis királyokról kiderül, hogy azok csak pünkösdi királyok.

Tiszavirágok.

Egyébként nem csoda, ha az abszolútizmus teremtményei ilyen hamar letörtek.

Tisza balkezének köszönhetik létüket. Tisza virágai voltak. Méltók rá, hogy ne éljenek tovább, mint a tiszavirágok. —r.

Az iskolák vízhasználata.

— A főmérnök javaslatára —

Egyik közelebbi tanácskozáson Nagyvárad város polgármestere felemlítette, hogy mérhetlen szerencsésje az Nagyvárad városának, miszerint a felekezettek oly sok elemi iskolát tartanak fenn, a város hozzájárulása nélkül.

A város főmérnöke ezt a kijelentést úgy látszik nem értette meg. Ezen nem is csodálkozunk, mert ő maga jelentette ki, hogy nem lateiner, tehát nem is ért a törvényekhez.

Ezt kell feltételeznünk legalább is azon beadványa után, amelyet a vízvezeték jóvedelmesebbé tétele tárgyában intézett a tanácshoz. Ebben azt javasolja a főmérnök, hogy a fele-

MIT IGYUNK?

Igyünk mohai
Igyünk mohai
Igyünk mohai
Igyünk mohai

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer. A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdus ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dus szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógsóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek. 23 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségektől is, mint typhus, cholera, megkíméltek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosai szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másféltiteresnél valamivel nagyobb üvegekben minden kótes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás a vizét legszegényebb ember is megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. Kedvelt borviz!

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajjoktól, és sárgaságtól szabadulni akarunk.

1558 b.
fog tás
ros
ott
am
rös

kezetek által fentartott iskolák, kórházak, árvaházak, nevelőintézetek részére ezután ne ingyen, hanem önköltségi árban adja a város a vizet.

A kérdésnek ilyen felvetése éppen nem érdeke a városnak, különösen az elemi iskolákra vonatkozólag; mert igen könnyen a város károsodására vezet.

Első sorban az árvaházakra vonatkozólag az a nézetünk, hogy méltánytalanság volna egy olyan intézetet, mint az Erzsébet leányárvaház támogatás helyett vízdíjjal megterhelni, holott még méltán elvárhatná az árvaház a város támogatását is. Éppen ez áll még fokozottabb mértékben a város legrégebbi humanus és áldásos intézetéről: a Szent László menedékház és koldusápoló intézetről. A város jótekonyszívű, áldozatkész polgárai létesítették és tartják fenn, elhagyott gyermekekből nevelnek a városnak polgárokat s elaggott szegények gondozásának terhét veszik le a város vállairól.

Vagy tekintsük a Nogáll-féle intézetet, a melyet egy apostollelkű, aranyszívű főpap legendászerű önmegtagadásával puritán egyszerűségével hozott létre s ahol naponta száz és száz elhagyott árva, továbbá szegény munkáscsalád gyermeke nyer nemcsak oktatást és gondozást, de legtöbbször élelmet is. Illik-e, szabad-e egy városnak olyan szűkkeblűnek lenni, hogy hálás elismerés, sőt támogatás helyett a közegészség legfontosabb tényezőjét: a vizet is díjért szoigáltassa.

Es most térjünk át az iskolákra. A felekezeti iskolák Nagyváradon a tanköteleseknek körülbelül legalább 50 százalékát részesítik az elemi iskolákban a szükséges oktatásban.

Mivel pedig a törvény szerint az elemi oktatás ellátása a város közönségének kötelessége, tagadhatatlan, hogy a felekezetek évenként 100,000 koronánál nagyobb kiadástól mentik meg a város pénztárát. Mit csinálna Nagyvárad városa, ha a felekezetek óriási áldozatkészsége nem segítené oly óriási mérvben az elemi oktatás ellátásánál, mikor most is elviselhetlen terheket ró rá az iskolák fenntartása.

Más városokban, így legközelebb Aradon, a város a községi iskolák fenntartása mellett évenként állandó segélyvel járul a felekezeti iskolák fenntartásához. Nagyváradon egy iskolát fenntartó felekezet sem kér és kap pénzesélyt a várostól, sőt még a végsőig elmege az áldozatkészségben akkor, amikor az iskolák fenntartása mellett, a törvény egyenes intézkedése dacára szó nélkül befizeti a városi pénztárba az 5 százalékos iskolai adót.

Nem gondolja azt a főmérnök, ha ugyan ismeri az idevonatkozó törvényt, hogy ha a város elég szűkkeblű és méltánytalan volna és a hálás elismerés helyett az ő javaslatában kifejtett álláspontra helyezkednék, nem lehetetlen, miszerint a felekezeti iskolák fenntartása révén tekintélyes összegű iskolaadótól eshet el a városi pénztár?

A legutóbbi kimutatás szerint csupán a róm. kath. elemi iskolákba 1769 gyermek nyert oktatást, azonkívül körülbelül 500 olyan gyermek jár kath. polgári iskolákba, akiknek a jórészen a községi iskola 5-6. osztályában kellene helyet adni.

Még egy pár szót akarunk elmondani általánosságban a vízműről, amelyet jövedelmzővé akar tenni a főmérnök. Hát ennek a jogosultságát nem ismerjük el. Ez nem villamos telep.

A vízművet nem spekulációra alapították; ez olyan becses közegészségügye intézménye a városnak, amelyet minél hozzátérhetőbbé kell tenni mindenki részére még áldozatok árán is. A mostani díjakat is magasnak tartjuk s ha város pénztára engedné, le is kellene szállítani.

Kötelessége volna továbbá a városnak, hogy hathatós támogatással, kellő módok nyújtásával oda hasson, miszerint ne legyen a városban olyan ház, amelyben még nem talált otthon a vízvezeték s ne legyen olyan ház, amelyben még ma is a régi kutak vagy a Kőrös vizét isszák.

(—id.)

A nagyváradai főzőiskola ügye.

Tudvalevő városunk társadalmá előtt, hogy boldogult *Bottó* Ferencz ügyvéd vagyonának jelentékeny részét egy Nagyváradon felállítandó főzőiskola részére hagyományozta.

A hagyományozás évekkkel ezelőtt történt, de mivel a *Bottó* Ferencz-féle hagyaték tárgyalása ma-holnap befejezést nyer, most újból felszínre került a főzőiskola kérdése.

A kérdés nemcsak a városi hatóságot foglalkoztatja immár, hanem felköltötte társadalmi körünk érdeklődését is. Előkelő uriaszonyok körében zajtalanul indul egy mozgalom, melynek célja: lelkes, áldozatkész hivatkozott személyek a főzőiskola eszméjének és megkönnyíteni a városi ügyek intézőinek ezen áldásos intézmény megvalósítását.

A háztartási, illetve főzőiskola eszméje csak városunkban új. Külföldön Németországban, Dániában már 25—30 éves.

És a negyedszázados múlt története, fényes eredményei bizonyítják, hogy nemcsak életképes, de házagpótló és nagy horderejű intézmény is.

Nálunk Budapesten nyolcz év előtt nyílt meg a Magyar háztartási iskola-egyesület főzőiskolája 28 növendékkel. Most 70 növendék tanul ott: azonkívül esti és nyári külön kurzust is szerveztek és mégsem tudják a jelentkezőket mind fölvenni.

A székeslőváros iskoláival kapcsolatban 3 év előtt nyitották meg az első háztartási tanfolyamot. Ma már 28 helyen tanítják a háztartási ismereteket. Nem is említve a Nőképző egyesület főző-iskoláját, mely már a kényesebb igények kielégítését czélozza (lukszus főzés).

A főváros mintájára Magyarország vidéki városaiban is egymás után nyíltak és nyílnak főzőiskolák. Pozsonyban, Győrött, Kolozsvárott, Kassán, Temesvárott, Szebenben stb.

Nagyváradon azonban mindez ideig nincs ily intézet, pedig a mi társadalmi és gazdasági viszonyaink közt nagyon is elkelne egy főzőiskola, ahol elméletileg és gyakorlatilag megtanulhatnák leányaink mindazt, amire egy háziasszonynak a háztartás vezetésénél szüksége van.

Ahol szakszerűen előkészíthetnék őket jövődi hivatásukra, hogy majdan otthonukat czélszerűen, takarékosan berendezhessék és vonzóvá, kellenessé tegyék.

Mert egy jó főzőiskolában kevés elméleti ismeretek mellett, melyek az ételek tápértékére, a jövedelem helyes beosztására, a kiadások elkönnyítésére stb-re vonatkoznak, megtanulhatnák leányaink a helyes, takarékos bevásárlást, izletes tápláló ételek elkészítését, süttést, főzést, mosást, vasalást, tápszerek konzerválását és más fontos tudni valót, mely családjaink mindennapi életét sokban megjavíthatná.

Örömmel kell tehát üdvözlőnk azt a nemes mozgalmat, mely uriaszonyainkat foglalkoztatja a czélul tűzte ki a nagyváradai főzőiskola megvalósítását. — Annyi szép és nemes dolog mellett, amit városunkban a női jótekonyság, női lelkesedés létrehozott, bizton lehet remélni, hogy a főzőiskola érdekében megindult mozgalom, ha buzgóságában nem lankad és a város intéző köreiben is jóakaró támogatásra talál, meghozza áldásos gyümölcseit egy legjobb kilátással biztató és Nagyvárad közgazdaságára nagy horderejű főzőiskola létrehozásában.

NAPROL-NAPRA.

Pálmalombok.

Nem a diadal emlékünnepe ez a mai. A pálmalomboké, a babéresőé, a virágfüzéréké. És, ha el szabad tekintenünk a természetfölötti vonatkozásoktól s profán ítéletet szabad alkotnunk, a mai világrend életéhez szabva a judiciumot, akkor tovább mehetünk s kissé ke-

ményebb formában azt mondhatjuk, hogy — az utca kegyéé, a népszerűségé. Allapodjunk meg ennél a gondolatnál egy kis időre. Különös valami is az a népszerűség. Szeszélyes, mulékony, állhatatlan.

Mondhatnók így is: csapodár. Egyik pillanatban toronymagasságra emel langymeleg hullámain, hogy a másik perczen a feledés örvényébe taszítson kérlelhetetlenül. Tiszavirág, napraforgó, áprilisi idő, pünkösdi királyság. Ez a népszerűség.

Lehet-e, szabad-e már most politikai, társadalmi programokat, erkölcsi szabályokat erre a stüppedékes, ingoványos talajra építeni? Nem. Olyan közéleti irány, olyan társadalmi berendezkedés, amelynek csak arra van gondolja, hogy tessék, hogy bókokat váltson ki, hogy ünnepeljék, hogy utjára pálmalombok hulljanak — sem komoly nem lehet, sem egészséges nem lehet, ennél fogva hosszúéletű sem lehet.

Láttunk már ilyen irányokat. Láttuk, amint tapsolták vezetőjüket és láttuk, amikor megunták, lejáraták, elfelejtették őket. Láttuk az egyházpolitikát. Nos ennek furcsa ünneplésben volt része. A pálmalombokról ebben az esetben ugyancsak bizarr transzformációban lehet szó. Hiszen a foghagyma, a nyulbórszag mely az a bizonyos nem éppen szalonokba illő nedű ott a nemzeti muzeum lépcsőin — bizony ezekből különös babérillat verődik össze, ugyebár!

Dehát akkor ez volt az ünneplés nivója s ilyen volt — virágosó. Azt kérdeztük már most, ki lelkesül ma az egyházpolitika ugynevezett alkotásaiért, amelyek igazában rombolások — a zsidókon, a szabadkőműveseken kívül!

Szó, ami szó, sok haszontalan, káros, mondhatjuk így is — sok szennyes vállalkozást és vállalkozót megfüröszötttek már a népszerűség hullámai, anélkül, hogy meg is tudták volna tisztítani.

Ma radikális törekvések felé kezd hajolni a társadalom vallástalan része. A népszerűség vizein ma az alsóbb régiók között a radikális, rombolás fegyvereként értelmezett általános választói jog uszkál. Hívei vagyunk a választói jogosultság méltányos, észszerű kiterjesztésének, de még ha az általános választói jogot követelnők is, minden tekintet nélkül — ami abszurdum — akkor is vissza kellene borzadnunk attól a brüszk tendenciától, amelylyel ezt a szükségtelen és egyuttal a mi viszonyaink közt kivihetetlen kívánalmat a vörös szocializmus ki akarja erőszakolni.

Láttunk mi már nagyobb urakat is leszállni az uborkafáról. Csak türelem, még a Jakabék ideje is elérkezik. Egyelőre hadd tomboljanak, hadd ünnepeljenek. Usszanak a népszerűség árjában. Bár ha őszinték akarnak lenni, nekik nem jut ki pálmalombokból s egyáltalán az ő ünneptetésükben a jeruzsálemi hódoló milióból csak a háttér elevenedik meg.

Legyenek a pálmalombok ellenségeinkké. Maradjon a miénk a töviskoszoru. Küzdelemből fakad a keresztény igazságok győzelme a nagyvilágban is, amit a templomok boltívei alatt is előbb a passiónak kell elhangzania, hogy himnusz harsogjon föl azután. Nem a népszerűség pálmája kell minékünk, hanem a tökéletes győzelem koronája. Nem elegendő a gloria, laus et honor. A mi himnuszunk az alleluja!

(h.)

Előfizetési felhívás.

Mainz lánglelkű főpásztora, *Ketteler* azt mondotta egy alkalommal, hogy: *aki nem támogatja a katolikus sajtót, az nem is jó katolikus.* De aki önzetlenül támogatja és terjeszti, az *valódi apostol.* Ezt a nagy igazságot, ezt a szókimondó, bátor jeligét írjuk sokraink élére az új évnegyed küszöbén.

Kik vagyunk, mit akarunk, nem kell bővebben magyaráznunk. Azok vagyunk ma is, akik tizenegyesztendőn keresztül voltunk és azt akarjuk ezután is, amit eddig akartunk. Nekünk a sajtó nem üzlet, hanem élethivatás. És ezt a fekölt missziót lelkünk egész ideálmusával, legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen iparkodunk betölteni.

Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Ezért a szent eszméért vivjük meg kemény küzdelmünket nap, nap után az író toll fegyverével. És, hogy jó harcot harcoljunk, bizonyossága az a *temérdek támadás*, amelyben a rombolás s a gyűlölet sátáni szelleme részesíti munkánkat. De bennünket nem lehet eltántorítani. Egy hang sugja nekünk, most vagyunk a legjobb uton, amikor szinte életünkre tör az ármány. És ez a hang, amelyet mindennél többre becslünk a világon — *a lelkiismeretünké.*

Istennel, a hazáért küzdünk hiven továbbra is és ebben az elszánt harcban joggal számítunk a katolikus társadalom *szellemi és anyagi támogatására.* Ne feledjük a nagy püspök szavát.

Nem jó katolikus családok azok, kik a nyiltan, vagy sorok között vallásgyalázó lapokat virágostatják föl azon a pénzen, amely teljes joggal a katolikus sajtót illeti!

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek valamint, az esetleges hátralékoknak, ahol fölmerültek, beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 *

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 *

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 *

A »TISZÁNTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

Virágvasárnap. — Nagyhét.

A róm. kath. egyház nagy jelentőségű időszaka a mai nappal veszi kezdetét. E hetet az Istenember kinszenvedésének szenteljük s különösen a hét három utolsó napját, melyen élénk tárja az egyház a megváltás nagy munkáját. Krisztus kinszenvedésének történetét a Golgotháig. E gyászos időszakot ösidők óta nagy-nak nevezték s innét van a Nagycsütörtök, Nagypéntek és Nagyszombat elnevezés. Az egyház szertartásai e nagy időben a lélek mélyéig meghatók.

A mai ünnepet annak emlékére üli az egy-

ház, mikor az Üdvözítő Jeruzsálembé ment s a nép üdvözölve fogadta és utjára pálma és olajágakat és virágokat szórtak. Az egyház éppen ezért Virágvasárnapnak nevezi a mai napot. A templomok betelnek az üdvözítő szóval: Hosanna! Hosanna!

Ma az egyház barkát szentel, ünnepélyes szentmise és körmenet kíséretében. A szentmise alatt Jézus kinszenvedésének történetét, a Passiót éneklük.

* **A városház építés elszámolása.** Már két éve elfoglalták a városi hivatalok az új városi székház helyiségeit s az építés leszámomég nem történt meg véglegesen, aminek az a következménye, hogy a vállalkozó még nem kapta meg az építés egész összegét. Az építésre felügyelő bizottság tegnap ülést tartott, amelyen Rimler Károly polgármester elnöklete alatt Bordé Ferencz, Száhlender Károly, Bozóky Béla, Mezey Mihály, ifj. Rimanóczy Kálmán, Ragány János, Düs László, Varró Domokos, Kőszeghy József, Weimann Béla és Csordacsics Ferencz voltak jelen. A mérnöki hivatal már teljesen felülvizsgálta a számadásokat, amely szerint mintegy 56000 korona a több kiadás. Ezek nagy részét olyan változtatások idézték elő, amelyeket annak idején a felügyelő bizottság elhatározott. Ilyenek az alapozás mélyebb kivitele, a torony tervének megváltoztatása, a homlokzat fedelének más terv szerinti keresztülvitele. Mivel a számadásokat a tervekkel és a kivittel össze kell hasonlítani, a bizottság szakértő tagjai átvizsgálják előbb a számadásokat s a felügyelő bizottság csak ennek alapján teszi meg javaslatát a még kifizetendő összeg kiutalására nézve.

* **Mikor indul meg a villamos vasut üzeme.** A nagyváradi villamos vasuton napról-napra folytatják a próbajáratokat. A reudes üzem megkezdésének időpontjával még a vasut társaság sem volt eddig tisztában. A közönség körében mind nagyobb érdeklődés a vasuti forgalom megnyitása iránt. Most már bizonyos, hogy ápril 24 én lesz a műtanredőri bejárás s akkor nyitják meg a forgalmat. Tehát e hónap vége felé lesz alkalma csak a közönség a villamos vasut kényelmében.

* **Szacsvai vértanu ereklyéi.** Rimler Károly polgármester legutóbbi budapesti tartózkodása alkalmával Szacsvai Imre, a Nemzeti Színház művésze három darab érdekes ereklyét adott át a polgármesternek, amelyeket Nagyvárad városának ajándékozott. Az érdekes és becses ereklye egyike néhai Szacsvai Imre vértanu, Nagyvárad első volt népképviselőjének inge, amelyet a vértanu a kivégzés alkalmával viselt. A puha fehér gyolcs ing széles lehajló gallérral van készítve, amilyen a Petőfi képen is látható. Alsó részén Sz. I. 11. jelzés látható fekető ruhajelző tintával. A vértanu édesanyja, míg élt, minden évben kimosta egyszer, hogy az állástól ne veszítse a színét. A másik ereklye egy aranyba foglalt 1848-iki Mária-huszas, a melyet a vértanu óralánczán viselt. A magyar körirat s az Üdvözítőt tartó Mária-kép teljesen ép, míg a másik oldalon V. Ferdinánd képe már kopottabb. A harmadik ereklye Szacsvai félig kiszivott kupak nélküli tajték-csibukja. Mind három ereklyét a művész vértanu halált szenvedett nagybátyja iránti kegyeletből haláláig magánál akarta megőrizni, tekintettel azonban arra a hazafias és kegyeletes mozzanatra, amely szerint Nagyvárad városa a vértanu emlékéért legközelebb szoborban örökíti meg, az általa őrzött ereklyéket Nagyvárad városának adományozta, ezáltal is ki akarván fejezni háláját a város iránt. Minden-esetre itt volna az ideje, hogy Nagyvárad városa ugy ezen ereklyék, mint a tulajdonában

levő többi becses emléktárgyak méltó elhelyezéséről gondoskodnék.

* **Ballát letartóztatták.** A Füchsl Mór ellen elkövetett zsarolási *leszt* egyik terheltje Berger (Balla) Ignác tegnap reggel a rendőrségen önként jelentkezett, honnan azonnal a vizsgálóbíró elé kísértetett, ki Ballát letartóztatta.

* **A főmérnök a telepítés ellen.** Id. Rimanóczy Kálmán a váradi-velencei határban levő földeknek egy részét házhelyekül akarja parcellázni, hogy szegényebb munkások építkezzenek a területen. A város főmérnöke város rendezési szempontból nem véleményezi a parcellázásra az engedély kiadását. Tegnap pedig dr. Baróthy Ákos városi főorvosi adta be véleményét. Közegészségi okokból javasolja a telepítés megengedését.

* **Ülések a villamos telepen.** Holnap, hétfőn két ülés lesz Nagyvárad város villamos telepen. Délelőtt 8 órakor a villamos telep építésére felügyelő-bizottság tart ülést, délután 5 órakor pedig a villamosmű felügyelő-bizottsága tart ülést a beállított új 900 lóerejű gép átvétele tárgyában.

* **Halálozás.** Részvétellel értesülünk, hogy *Bittó* Károly, élete 69. évében, tegnap délelőtt váratlanul elhunyt. Temetése holnap, hétfőn, ápril 9-én lesz a halász-utcai gyászhasztól.

* **A vegyi gyárak felülvizsgálata.** A központi országos chemiai intézet igazgatósága tegnapi napon értesítette a rendőrkapitányi hivatalt, hogy a Nagyváradon üzemből levő, illetve üzemből venni szándékolt két vegyi gyárat Tóth János nevű kiküldött szakértője által e hó 10-én vizsgáltatja felül. Ezen napra tüzte ki ugyanis főkapitány a megtartandó szemlést.

* **Az ügyvédi kamara közgyűlése.** Ma délelőtt 10 órakor tartja közgyűlését az ügyvédi kamara a városháza tanácsstermében. A közgyűlés tárgysorozata ezuttal rendes lefolyást ígér: a jelentés és egyéb folyó ügyek valószínűleg gyorsan elintéztetnek.

* **A Rimanóczy-szálloda új étterme.** A Rimanóczy-szálloda éttermét teljesen újalakították, kibővítették s újra berendezve a szép helyiséget f. hó 14-én husvét szombatján nyitják meg. A kellemes helyiség bérlője Karner Gyuláné a Pannónia-étterem elhunyt vendéglősenek özvegye, ki ismert szakképzett-ségével fogja az új éttermet vezetni; üzletvezetőként Fitz Sándor, a közkezdelt főpinczér fog szerepelni. Az új bérlő a közönség pártolását kitűnő konyhával és jó italokkal, pontos kiszolgálással igyekszik megnyerni.

* **A munkásközvetítők megjutalmazása.** A földmivelésügyi miniszter most osztotta, illetve utalványozta ki a gazdasági munkásközvetítők megjutalmazására fentartott összeget. Biharvármegyéből Weingärtner Andor részesült e jutalomban. A miniszter tegnap értesítette az alispánt, hogy Weingärtner részére 100 korona jutalmat utalványozott ki a gazdasági munkásközvetítésért kifejtett tevékenységének elismeréséül.

* **A póttartalékosok családjainak.** Tegnap utalványozta ki az alispán a póttartalékosok felsegélyezésére begyűlt összeget a járási főszolgabírának oly megjegyzéssel, hogy a több tagból álló, tehát nagyobb segélyre szorult családok magasabb összegű segélyben részesüljenek. A Nadányi Károly által beküldött 851 koronából előzőleg már 840 korona ki lett utalva. Az eredeti összegből tehát még 17 korona maradt fenn. A székelyhidi főszolgabíró által először beküldött 396 koronát, valamint a másodszer küldött 57 korona és 25 fillért, a mezőgyáni képviselőtestület által ajándékozott 15 koronát, összesen 485 korona és 25 fillért tegnap utalványozta ki az alispán. A margittai járás 30, tenkei 20, beéli 12, belényesi 98, élesdi 160 kor. 25 fillér, vaskóhi 102, szalárdi 13, székelyhidi 40 és cséfalai járásban levő segélyre szorult póttartalékosok

családjai részére 10 korona lett utalványozva. Ezen összegek részint az illetékes adóhivatalok útján, részint postautalványon lettek kiutalva.

* **Megsérült munkás.** A Nagyváradi városi vasút tegnap reggel 7 órakor beakarta vinni a Weisz Mayer utóda címére érkezett préselt szénarakományt. Nyiri István a nevezett vasut fékezője a rakományt tartalmazó kocsi egy másikhoz akarta kapcsolni s ez okból a két kocsi közzé ment. Bekapcsolás közben a szénakocsi rakománya megcsuszott s vagy 15 bál széna lehullott s Nyirire esett, kit a lehullott széna lenyomott s ennek folytán homlokán és derekán megsérült az izr. kórházba szállított. Sérülése rövid időn belül gyógyuló. Nyomoztatott a rendőrség megindította.

* **A rádium gyakorlati ösmeretéhez** kitűnő alkalmat nyújt a gyomor- és bélbajokban szenvedőknek a Schmidthauer-téle igmándi keserűvíz, amelyben a tudományos alapon felfedezett radioaktiv tulajdonság kapcsolatos ezen hazai forrás meglepő gyógyító erejével. Felette érdekes és előnyös tapasztalatokat szerezhetnek, kik eddig egyéb hashajtó ásványvizeket vagy művi szereket használtak. Reggeli előtt fél pohárral veendő. Kapható mindenütt kis és nagy üvegben.

* **Antalfyné** a Sas disztermében tartja colonjait. Vasárnap és csütörtökön este nagy diák colon. Szerdán és szombaton d. u. 5-től 7 óráig gyermekeknek: 8-tól 10 óráig zártkörű boston colon. Folyó évi május elsőtől új tanítási folyamat nyit, melyre fölhevítjük az igen tisztelt szülők figyelmét. Őszintén igaz szívből ajánljuk a t. szülők b. figyelmébe Antalfynét, aki már eddig is derekasan rászolgált a közönség pártolására odaadó, előzékeny, munkásságával. Májusban kezdődő colonra a beiratkozásokat már most lehet eszközölni, a Sasban és a mesternő jelenlegi lakásán. Körös-utca 10 szám az emeleten.

Nem gyárilag!

hanem elsőrangú cipészek által készített
cipők, valódi angol és Ita-féle
kalapok, fehérneműek, esőkabátok
legelősbban

REICHARD áruháza cégnél

szerezhető be.

Egyedüli raktár **PICHLER ANTAL cs.**
és kir. kalapgyáros készítményeiből.

Elsőrendű helybéli kisiparosok
által készített férfi-, női-, és
gyermek-cipőkben a LEGOL-
CSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

LEITNER LÁZÁR

áruházában Nagyváradi, Zöldfa-u.

Ugyanott CARLSBADI cipő kü
lönlegességek is kaphatók.
Helyi és vidéki telefon 217.

* **Egy nagy áruház** hatalmas fejlődését örömmel látjuk nap mint nap, valóságos bucsujáróhelye ugy a helyi, mint a vidéki közönségnek. Cziller Imre nagy áruháza, hol a divat-újdonságok a legnagyobb választékban találhatóak. A cég mai hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét

* **Kellemes nézni** azt a nagy vevőkört mit állandóan lehet látni *Háasz Manó* Zöldfa utczai üzletében, ezt méltán meg is érdemli mert sehol olyan olcsó árban nem lesz árulva, mint ottan.

* **A kőbányai Első Magyar Részvény-Serfözde** dupla góliat maláta gyogsör név alatt aranykeresztes címkével ellátott különleges üvegekben gyogsört hoz forgalomba. Az erre vonatkozó hirdetésre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaság választmányi ülése.

Tegnap délután 5 órakor a Gazdasági és Iparbank helyiségében tartotta ülését a Szigligeti-Társaság választmánya.

Jelen voltak Rádl Ödön elnöklete alatt Sipos Orbán, dr Adorján Ármán, Vinkler Lajos, dr Krüger Aladár, dr Márkus László, dr Hoványi Géza, Láng József, Böszörményi Géza, Huzella Gyula, Géczy Lajos vál. tagok. Leginkább folyó ügyeket intéztek el.

A Társaság 100 koronát adott a Szigligeti-szoborra.

Békésmegyében Pálffy-kör alakult, mely a Szigligeti-Társaságtól kért alapszabályokat.

A földmívelési miniszter egy könyvszekrényre 20 kt, és azonfelül 150 drb könyvet adományozott a népkönyvtárnak.

Homonnai Albert segélyt kért «Az ifju Csokonai» cz. műve kiadására. Elvben 50 korona segélyt megszavaztak, a kiutalás később fog megtörténni.

Új tagokul ajánlák: Rádl Ödön dr *Mártonffy* Marczelt,

dr Bodor Károly és dr Krüger Aladár *Kacsvinszky* Andort, a kiváló humoristát.

Vinkler Lajos és özv. dr Személy Kálmáné *Sáfrány* Lajost,

dr Krüger Aladár és dr Hoványi Géza *Várady* István kedvelt elbeszélő író, akik mind megváasztattak. Örömmel emeljük ki, hogy az új tagok közül kettő, Kacsvinszky Andor és Várady István lapunknak dolgozó-társai.

Az Országos Irodalmi és Művészeti Társaság 50 kötet munkát küldött a társaságnak *Kacsvinszky* Andor »Ősi emlékek« cz. művét, *Várady* István »Bura és derü«, dr *Krüger* Aladár »A régensség a magyar közjogban Balogh Bertalan. A magyar művelődés, a temesvári Arany János Társaság évkönyvei 2. kötetét küldte be, melyekért a társaság köszönetét nyilvánította.

Az évi közgyűlés határnapjának megállapítását az elnökre bízták s ezzel a választmányi ülés az elnök életetésével véget ért.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap: délután *Gül Baba* (Gerlaci Hermin bucsuja, egész helyárrakkal.) este: *Aranyvirág*. Hétfő: János vitéz.

* **Bucusu előadások.** Ma és holnap bocsuztatják a színházban az idei főszezont s ezzel a nagyhétre bezárják a színház kapuit. Ma két bucsu előadás lesz. Délután Gerlaci Hermin lép fel utoljára, mint a Szigligeti színház tagja. A »Gül Baba« kerül ez alkalommal előadásra még pedig egész helyárrak mellett. A bucsuzó primadonna »Gábor diákok« játssza. Este »Aranyvirág« megy Aradi Aranka, Bárdos Irma és Székely Gyula bucsujául. Mindkét előadásra nagy óvációk készülnek a közönség körében. — Holnap a szinpad névtelen hősei, karszemélyzet tartja jutalomestélyét. A szereplők mind szivességből lépnek fel ez alkalommal a »János vitézben« benn a czimzerepre Hunyady Józsefet, a nagyváradi közönség régi kedves ismerőse vállal-

kozott míg Iluska szerepében is érdekes lesz Komáromi Margit. A bucsu előadások iránt általános érdeklődés.

NYILTTÉR.

Butor

A Preisz Mihály és Fia
csődtömegéből
meglevő BUTOROKAT meg-
vettem, és

leltári árban árusítom.

Nagy Sándor-utca 4. sz. a.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Telefonszám az egész megyére 626.

KÖZGAZDASÁG.

* **A kopár-vizmosásos területek erősítése.** A földmívelésügyi miniszter tegnap pályázati hirdetményt küldött Biharvármegye alispánjához. A pályázat a kopár vizmosásos területeken foganatosított közgazdasági jelentőséggel bíró erősítési munkálatok megjutalmazására vonatkozik. A miniszter 6 nagy jutalmat, 6 elsőrendű és 6 másodrendű elismerő jutalmat tűzött ki. E jutalmakra azok tarthatnak igényt, kik nagyobb területeken létesítettek erősítési munkálatokat. A pályázatokat az alispánhoz fogják benyújtani a jogosultak.

* **Alaptőke felemelése.** A nagyváradi »Központi Takarékpénztár« ma, vasárnap, ápril. 8-án délelőtt 11 órakor érdekes közgyűlést tart, amelyen az alaptőkének 500,000 koronáról 1,000,000 koronára emelése felett határoznak. A közgyűlés a pénztintézet Szilágyi Dezső-utcza helyiségében lesz.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

* **T. munkatársainkat,** akik lapunk husvétii számba dolgozatokat szántak, felkérjük, sziveskedjenek kézírataikat legkésőbb szerda estig hozzánk juttatni.

* **E. K. Nagyváradi.** Aktuális cikkek miatt kissé késik. Kis türelmet kérünk.

* **K. J. Köszeg.** Köszönet és üdvözet. Besoroztuk a husvétii számba.

* **S. T. Nagyváradi.** Detto.

* **S. Gy. Nagyváradi.** Hétfő este az utolsó terminus.

* **Cziklopsz.** Igaza van. Geguss, most gegussoljon! De ön is ám, ha nincsenek jobb szöviczei,

* **K. J. Besnye.** Ha későn is, néha még eddig minden küldeményt megkaptunk.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim 61.

Foma elhallgatott és gondolataiba merült. Sasa fölállt a padról, végigment a kunyhón, miközben ajkait harapdálta. Aztán megállt előtte, hátra tette a kezét s így szólt:

— Tudod-e, hogy én elmegyek innen?

— Hova? kérdezte Foma anélkül, hogy fölemelte volna a fejét.

— Nem tudom . . . mindegy.

— Miért még?

— Nagyon sok fölösleges dolgot beszélsz . . .

Nagyon unalmas itt melletted, elszomorítod az embert.

Foma fölemelte a fejét, ránézett s szomorúan mosolygott:

— Csakugyan?

— Igen. Tudod: ha gondolkodom, megértem, amit beszélsz s megértem, hogy miért mondd. Én is olyanféle vagyok, mint te . . . majd eljön az ideje annak is, hogy én is fogok gondolkodni róla. De akkor már a végét járom . . . Most azonban még ráérek. Még élni akarok. Aztán nem bánom, történjék, aminek történie kell.

— S én is a végét járom? — kérdezte Foma egykedvűen. — Már fárasztotta a beszéd.

— Természetes — felelte Sasa nyugodtan s meggyőződéssel. Az ilyenféle emberek mind tönkremennek. Akinek ilyen nyakas természete van és esze sincs, az nem élhet nyugodtan. Ilyenek vagyunk mi.

— Nekem semilyen természetem sincs — mondta Foma, miközben nyújtózott. Aztán elhallgatott s hozzátette: Eszem sincs.

Egy darabig hallgattak s szembenéztek egymással.

— Hát mit tegyünk? — kérdezte Foma.

— Ebédeljünk.

— Nem. Általában mit tegyünk? Később!

— Később . . . Nem tudom.
— Hát elmegy?
— El. Utoljára még mulassunk egyet. Elmegyünk Kazánba, egyet mulatunk. Aztán megyek.

— Jó — mondta Foma. Ugy illik, hogy bucsuünnepély is legyen. De nagy ördög vagy!

— Bánom is én — mondta Sasa csöndesen.

— Nem bánt? — kérdezte Foma kíváncsian. De te nem vagy olyan pénzsóvár . . . hisz neked csak előnyödre van, ha velem élsz. Gazdag vagyok s te elmegy. Tehát nem vagy pénzsóvár?

— Én? Sasa gondolkodott, s a kezével intett. Talán nem vagyok — de ha az volnék is? Még nem süllyedtem le egészen, még nem járok az utcára. Hát kire haragudjam? Az embernek mindig meg kell mondania azt, amit akar. Hisz ember-szó lesz és nem ökör-bögés . . . és én eléggé ismerem az emberek szenteskedését és becsületességét . . . Oh, de mennyire ismerem. Ha engem választottak volna bírónak, csak a halottakat mentettem volna föl.

(Folyt. köv.)

A szerkesztőért felelős
Dr. VUCSKICS GYULA.**Nyaraló.**

A Hadady-féle nyaralóban a Városliget végén két lakás KIADÓ.

Ertekezhetni lehet ugyan ott, vagy a kiadóhivatalban. Ugyanott orpington és gyöngytyuktojás kapható.

**Uj
nyaralási vállalat!***külföldi minta szerint*

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy szücs-műhelyünk vezetésére egy külföldön első-rangu czégeknel nyert bő tapasztalatu szakavatott szücsmestert alkalmaztunk, ki is a nyaralásra szánt utazó és szörme-árukat nemcsak lelkiismeretesen gondozza, hanem azokat ki is javítja.

Tisztelettel

1567.

Heiman Lipót és Társa.

Szombat és ünnepnapokon zárva.

Telefon: 243.

Telefon. 243.

Raktárak biztosítva vannak!**KERN ÉS PETROVICS**

csemege, fűszer, pezsgő, bor, rum, ásványviz és vadkereskedése

Nagyvárad, Fő-utca. (Huzella M. czéggel szemben).**Az arany kereszthez.****Fűszer és csemege**

árukat, valamint különféle asztali csemege borok és pezsgőket

ugyszintén mindennemű friss töltésű ásványvizeket a legelőnyösebb áron, pontos kiszolgálás mellett

ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe.

Kern és Petrovics

fűszer- és csemege-kereskedők Nagyvárad, Fő-utca.

Kugler-Gerbeaud udvari cukrász gyártmányainak u. m. Cacao, csokoládé
cukorka és mignon sütemények főraktára.

Nagy választék különféle csemege cukorkákban.
Husvétii selyem- és cukorkortojások legnagyobb választékban.

Naponta friss gazdasági-főző- és uradalmi tea, vaj.
Prágai sódar nyers és főtt állapotban, minden nagyságban.

Tavaszi idényre

modern

öltönyök és felöltők

férfiak és fiuk

részére

óriási választékban

Kálmán

Ferencz

férfi- és fiuruha-áruházában

Nagyvárad, Fő-u. 5.

Meglepő olcsó szabott árak mellett vásárolhatók.

Rendkívül finom, izléses gyermekruhák és felöltők.

Kérem a cégre figyelni!

Védjegy:

„Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyult háziser, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, csúznál és meghűtéseknel bedörzsolés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

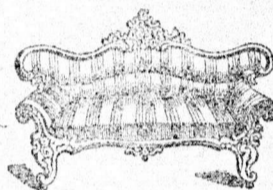
Richter gyógyszerára az „Árany oroszlanhoz”, Prágában. Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezesség mellett

háló-, ebédlő-, szalon- és uriszoba berendezések, valamint az egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezések műipari vállalata. — Kivánatra tervek és költségvetések.

Telefon 421 szám.

Ajánlom a következő

asztali boraimat

f. adózottan 10—25 L. fonott üvegekben (demyon)

n.-várad **uj bor** literje **28** és fél kr.

1904. » **ó bor** » **31** és fél kr.

1904. » **ó vörös bor** » **45** és fél kr.

Ugyan e borokat **50—100 literes hordókban**, fogy. adó nélkül — házhoz szállítom vagy vasuti állomásra adom **18—21—35** frt. Hl. árban.

Molnár Lajos,

szőlőbirtokos, Schlauch-tér 18. 1420.

Üveg és porcellán üzlet

végképeni feloszlása

Nagyvárad, Fő-utca Orsolyazárda-épület.

Összes üveg, porcellán, lámpa, tükör és disztárgyakból álló **fiókkészletem** raktárát **f. évi április elsőtől** kezdődőleg az üzlet **felosztása végett elárulítom** minden elfogadható árban, azért, mivel Kossuth-utcai fő-üzletembe térszűke miatt azokat nem helyezhetem el és hogy az áthurcolással járó tetemes szállítási költséget megtakaríthassam, inkább a n. é. közönségnek olcsóbb árban rendelkezésére bocsátom.

Midőn ezen kedvező körülményre a n. é. közönség szives figyelmét felhívom, arról is értesítem, hogy Kossuth-utcai fő-üzletem a megszokott szolid alapon tovább vezetem.

1556.

Tisztelettel:

HANTFRIGYES,

üveg- és porcellán-kereskedő.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árban elad s ezen sorsjegyekre magas összegű

kölcsönöket nyújt

a legelőnyösebb feltételek mellett a

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth-utca.

Fábry Testvérek

üzlethelyiségében Fő-utca, Moskovits-palota,

Mélyen leszállított árak mellett jönnek eladásra kitűnő finom férfi és fiúingek, kalapok, czipók, harisnyák, különösen finom angol divat zsebkendők és harisnyák, rumburgi vásznak, chiffonok, szalagok, csipkék, valamint francia illatszerek, férfi, divat nyakkendők mélyen leszállított árak, készpénz fizetés mellett.

Hirdetés.

A NAGYVÁRADI HITELBANK részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 34 watt fogyasztással gyertyaként, melyek legolcsóbb árak kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképező lámpák és műanyag-izzólámpa különböző méretűek ugyancsak kaphatók. Ugyancsak kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyaként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

→ villamosvilágítási ←

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmeny. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvétetnek a villamos műnél.

Dr. Politzer Jakab

szanatoriuma és gyógyintézete
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.
Telefonszám 639.

Bejáró és beunlóko betegeknek egész éven át nyitva.

Vizgyógyászok, villanygyógyászat, szénsavas-, törpefenyő-, ásványfürdők, forrólégkezelés, gőzszekrény, püstyén-izsapkúra. Inhalatók. Vibrációs massage. Hízoló- és soványító-gyógyász.

Javallva: Idegesség minden neme, gyomor-, bél-, szív-, tüdő-, légzőszervek betegségeinél. Izületi-, izom- és idegszűznál.

Kitűnő gyógyeredmények. — Állandó orvosi felügyelet. — Olcsó árak.

Penzió (lakás, ellátás) naponta 5 és 7 korona.

Prospektussal és felvilágosítással szívesen szolgál

Dr. Politzer Jakab,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

Telephon 130.

Utazó kosarak, kézi bőröndök.

Telephon 130.

Alkalmi vétel

harisnyákban, fekete és mosó kötényekben, kézitáskákban, férfi és női fehérneműekben, nyakkendőkben, sétabotokban, pálmák és fali diszekben, ajándék- és disztárgyakban, tornaczipőkben.

Gyermekjátékokban mesés olcsó nagy választék van.
Friss és Társa KORONA- és FILLÉR-BAZÁR.
Nagyvárad, Fő-utca, városi Bazár-épület.

Husvétii tojások és locsolók, illatszerek.

Moskovits Farkas és Társa

„Első nagyváradai czipő és csizmagyár“

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítója
370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. Tanoncz internátus 24 beunlóko, 18 bejáró tanoncz.

Készítünk kizárólag kézimunkával a legfinomabb s legtartósabb kivitelben

franczia angol és amerikai szabás szerint s ezeket:

eredeti gyári szabott árakon

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házunkban (volt rendőrségi épület) kicsinybeni eladási üzletünkben árusítjuk.

Különleges lábbeliek. Katonatisztek. Gazdászok. Vasuti és postatisztek. Csendőrök és pénzügyőrök részére.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix 1896. milleneumi kiállítás
állami nagy arany érem, Hers-Concors.

Telefon:
280. sz.

Alapítva:
1854.

Első Magyar Részvény-szertőzde

K Ö B Á N Y A.

Főraktár Nagyvárad és Biharvár-
megye területére saját házukban Nagypiacz-tér 3. Salamon Benedek czégnél.

Hordókba és palaczkokba fejtve forgalomba hozzuk összes gyártmányainkat, u. m. **ászkok, király, kiviteli és dupla márcziusi, bajor és udvari sör**, melyek nemcsak az ország, de a külföld híres gyártmányait és minőségileg jóval felülmúlják. Főraktárunk a palaczk-osztályra különös gondot fordít s azt a legújabb, legtökéletesebb üvegmosó, lefejtő stb. gépekkel felszerelte.

Különösen felhívjuk a szives érdeklődők figyelmét a **legkiválóbb orvosok** által ajánlott

Dupla Góliát Maláta Gyógysörre,

melyet eredeti gyári töltésben aranykeresztes czimkével ellátott különleges palaczkokban hozunk forgalomba. Ezen gyógyszer nemcsak mint a

legjobb étvágyfokozó asztali ital

ajánlatos, hanem úgy kórházak, mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használják és pedig **gyermekágyasok, álmatlanok, üdülők, szoptatók, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknél, női betegek, vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedőknél.**

10 üveg és ezen felüli megrendelések házhoz szállítatnak.

Góliát maláta sör kapható: Janky utóda Kiss Károlynál, Kádár János, Friedl és Jörös, Maár és Szabónál, Lakatos Juliánál (Széchenyi tér).

Kérjünk mindenütt kőbányai Részvény-sört.

K é r j e n
c s a k
S e l l e & K a r y ' s

Hirdetések

jutányos áron

felvétetnek

a

"TISZÁNTUL"

kiadóhivatalában.

Legjobb

tisztítószer

1804. mindenféle
sárga és fekete czipőnek

Különösen ajánlható

Boxcalfs-, Oscaria-,
Chev- Laxnareck- és

czipőknek.

BÉCS, XII/1.

Gőzcsepplőkészletek $2\frac{1}{2}$ től 12 lóerőig, benzinmotorok,

S Z A L M A P R É S E K gőzhajtásra,

aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerketben és legjobb kivitelben kaphatók

A magyar kir. államvasutak gépgyárának

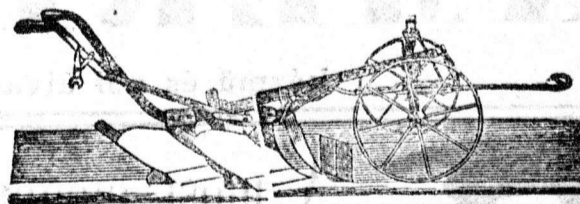
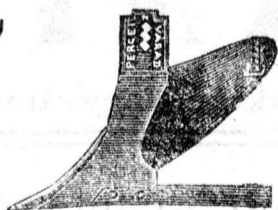
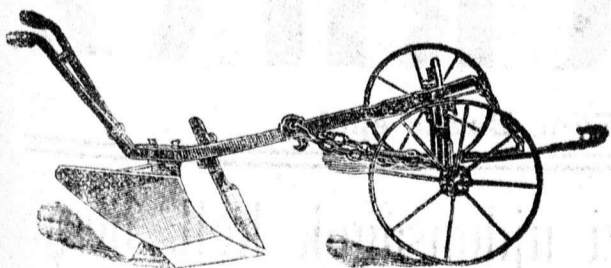
vezérigénységénél Budapest V., Váci-körút 32.

Árjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küldünk. — Kerületi képviselő: SPITZER EDE Nagyvárad.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-
művelő eszközöket készít a legjobb minőségben.

Gyomorbajosok figyelmébe!

Mindazok, kik hűlés, gyomormegterhelés, igen meleg vagy igen hideg és rossz, vagy nebezen emészthető éledelek, úgy rendetlen életmód által

gyomorhűlés, gyomorgörcs, gyomorbaj, nehéz emésztés, elnyálkásodási

bajokban szenvednek, ajánljuk az alábbi, igen jó és hathatós szert, mely már évek óta használatban van. Ez a híros

vértisztító és emésztést elősegítő

Ullrich Hubert-féle növény-bor.

Ezen növény-bor kitűnő gyógyhatású növényekből s jó borból van készítve erősíti s eleveníti az embernek az egész emésztő szervezetét anélkül, hogy hajtószert lenne. A növény-bor tisztítja a vért minden rossz és betegséget okozó elemektől és elősegíti az új vér képezését.

A növény-bor idejekoráni használata által a gyomorbajokat még csírájukban elfojtja. Ezen szer az összes ilyen fajta szerek felett áll. Fejfájás, felbőgés, gyomorégés, szélszorulás, émelygés, hányás, mely idült gyomorfájásoknál nagy mértékben lépnek fel, ezen szer egy-szeri használata után megszűnnek.

Székszorulás és annak kellemetlen következményei, u. m.: **szorongatás, bél-görcsök, szivdobogás, álmatlanság,** továbbá **vértórtulás** a májban, lépben és aranyér bántalmak ezen kitűnő gyógyhatású növény-bor használata által gyorsan és fájdalom nélkül megszűnnek.

E növény-bor megakadályozza az emészthetlenséget, előmozdítja az emésztési képességet és eltávolít könnyen székelés által minden rossz anyagot a gyomor- és belekből.

A sápadt, sovány kinézés, vérszegénység, gyengeség

rendszerint rossz emésztés következménye hiányos vérképzés és a májbeteg állapotából ered. Teljes étvágytalanság, álmatlan éjék, idegfenntések, lehangoltságok, álmatlanságok, főfájások a betegeket sokszor leverik.

A növény-bor a gyenge életerőnek új elemet ad. A növény-bor emeli az étvágyat, növeli az emésztést és táplálkozást, új erőt és életet ad.

Számtalan elismerő- és köszönő-levelek adnak erről bizonyosságot.

Ezen növény-bor kapható üvegekben 3 és 4 koronáért Nagyvárad, Püspöki, Csátár, Bihar, Körös-Tarján, Bereg-Bézsörmény, Mező-Keresztes, Komádi, Zsadán, Marciháza, Nagy-Szalonta, Tenke, Rossia, Rév, Szilágy-Somlyó, Kémer, Margitta, Székelyhid, Szalárd, Bihar, Diószeg, Nagy-Léta, Pocsaj, Kiss-Marja, Konyár, Hosszu-Pályi, Derecske, Berettyó-Ujfalu, Zsáka, Csökmő, Szeghalom, Vésztő, Okány, Sarkad, Kötgyán, Gyula, Doboz, Békés Békés-Csaba stb. stb. — Kapható még Ausztria és Magyarország összes nagyobb és kisebb városok összes gyógyszer-táraiban.

Továbbá a gyógyszertárak Nagyváradon küldenek 3 és több üveggel ezen növény-borból Ausztria és Magyarország összes helységeibe **eredeti áron.**

Utánzásoktól őrizkedn!!

Tessék mindig az „Ullrich Hubert-féle növény-bort” kérni.

Olcsó kölcsön.

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utca 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl féle ház, szemben a Rimanóczy szállodával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiacz terén banktisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képvisellete alapján:

1. Jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsönöket (melyekben a tőke és kamat is bennfoglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamattal mellett minden előzetes díj és költség nélkül folyósítottok;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel;

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek, állami, megyei és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközölök ki.

Mindentéle kölcsön ügyletben szívesen állok rendelkezésre és minden díjazás nélkül szolgállok felvilágosítással, utbaigazítással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon szám 424.

930

Ajtay Gyula és Társa

női- és férfidivat üzlete,

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja raktárát a közönség szives megtekintésére.

Szabott ár. Telefon 630.

Férfi ingek	2 K 80	fültől 6 Kr.
Női ingek	2 „ 20 „	18.—
Pamut vásznak 1 vég 23 m.	9. K.	„ 18.—
Paplanok	3 K 50 „	20.—
Női harisnyák	— — 50 „	4.50.
Napernyők fekete és színes	3. — „	50.—
Mindenféle mosó áruk. Creton. Chiffon. Bélések.		

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

AMERIKAI ÁURHÁZ

kézmű és női divatáruraktár Nagyvárad, Olaszi, Fő-u. Bazár épület.

A most megérkezett gyönyörű tavaszi ujdonságok kell, hogy mindenkit érdekeljenek.

KÉREM TÁJÉKOZÁSUL ANNAK SZIVES MEGTEKINTÉSÉT.

Az Amerikai Áruház árai utólérhetetlenek